(…UCKSACHE)

Рік II. ч. 34. (190) Вівторок 18. лютого 1941. Ціна 30 сот.

Deutsches Reich
BERLIN, ilmersdorf 1.
Meklenburgischerstr.73/II
Ukrainischer Pressedienst

…вські вісті

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і закордоном.
місячно . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол.
5 чеських корон = 1 зол.

Великі налети на Анґлію

БЕРЛІН, 17. II. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

Один підводний човен повідомив про затоплення трьох ворожих торговельних кораблів загальної містоти 19.000 тон.

Один воєнний корабель, що діє на океанах, знову затопив 10.000 тон ворожого вантажу. Згаданий корабель затопив досі від початку війни 110.000 тон ворожого вантажу.

Підчас вчорашніх стежних атак на гирло Темзи та Гамбору німецькі літаки важко ушкодили бомбами два ворожі торговельні кораблі.

Далекострільна артилерія сухопутної армії обстрілювала 14. і 15. важні воєнні цілі у південно-східній Анґлії.

У Киренаїці німецькі боеві спадні літаки обкинули бомбами важкого калібру британські операційні бази.

Вночі на 16. I. більші німецькі ґрупи боєвих літаків атакували важливі воєнні об'єкти у південно-східній Анґлії та кораблі. Вдатне бомбардування спричинило більші пожежі на кількох летовищах, знищило схоронища та літаки, що стояли на землі.

Німецькі літаки спричинили більші шкоди у корабельних майстернях над Темзою й у районі одного міста на західньому побережжі, затопили два торговельні кораблі загальної містоти 6.700 тон та спричинили пожежі на одному ворожому торговельному кораблі. Один німецький боєвий літак поцілив бомбою у кружляк легкого типу.

Вже на побережжі німці відбили всі спроби ворожих налетів на зайняті терени. Ворог втратив 5 літаків, а саме 2 ловецькі та 3 боеві, що їх зістрілили у летунських боях.

У різних сторонах Західньої Німеччини ворог скинув минуло ночі невеличке число розривних та запальних бомб. Вони спричинили кілька жертв серед цивільного населення. Не було ніяких шкід, що мали би господарське або військове значіння. Підчас тих налетів та підчас спроб нічних налетів на зайняті терени, німецькі нічні ловецькі літаки зістрілили 4 ворожі літаки. Протилетунська артилерія зістрілила 1 ворожий літак.

Загалом ворог втратив 15. ц. м. 10 літаків. Пропав один німецький літак.

—o—

300 німецьких підводних човнів

ПІЧНЕ НЕЗАБАРОМ ВЕЛИКУ АКЦІЮ ПРОТИ АНҐЛІЇ

ШТОКГОЛЬМ, 17. II. — Шведські журналісти повідомляють, що в Анґлії сильне невдоволення з приводу анґлійського міністра мореплавби Кроса. „Дейли Мейл" пише, що Крос нездібний розвязати життєву для Анґлії справу прохарчування. „Анґлійська торговельна фльота не викорастана якслід — пише „Дейли Мейл" — панує в ній непорядок і хаос при вивантажуванні. Нема співпраці між міністерством торговлі й прохарчування".

„Німці — пише „Дейли Мейл" — побудували 300 підводних човнів і пічнуть при їх допомозі акцію на велику міру проти Анґлії".

—o—

Анґл. кораблі йдуть на дно

НЮ-ЙОРК, 17. II. — Ню-йорські моряцькі кола інформують про затоплення в дорозі з Північної Америки до Анґлії анґлійського вантажного корабля „Уес Уелс", містоти 4.383 тон. Одночасно повідомляють про затоплення внаслідок воєнних дій анґлійського пароплава „Ст. Дені", містоти 2.435 тон, і сконфіскованого данського корабля „Турія". Затоплено також голяндський вантажний корабель „Шельвійк", містоти 2.439 тон, що був на анґлійській службі.

Співпраця з Німеччиною або загибіль

ПАРИЖ, 17. II. — Провідник крайне правого руху „Кагулярів" та борець за створення **Національної Народньої Партії** Дельонкль звернувся з радієвою промовою до всіх французів. У своїх міркуваннях він заявив, що тепер іде **про життя та смерть Франції**. Коли будемо пасивно приглядатися, як руйнують кожну спробу політики співпраці, тоді опинимося віч на віч з противником, що предложив співпрацю, але цю співпрацю ми відкинули. Це **було б однозначне зі смертю Франції**, коли будемо вичікувати й отягатися, поки не пічнеться **великий удар на анґлійський острів**. Національна Народня Партія хоче показати французам і німцям, що політика співпраці має у Франції глибше коріння, як хтонебудь про це думає. Зрештою слова **революція та співпраця вяжуться зі собою**. Співпраця не можлива без революції. Зрештою революція мусить бути **соціяльна**, або ніяка. Авторитативний уряд тільки тоді здібний до **життя**, коли він дбатиме за народ. Французька Національна Партія хоче, щоби наконець **прийшло до національної революції**, щоб вимести всі **небажані елементи** та щоби вже не було ні **жидів**, ні **масонів**. Також винуватці катастрофи мусять бути покарані. Уряд мусить стати у тісному звязку з народом. Це можливе тільки за допомогою могутнього руху.

На закінчення Дельонкль заявив: „Французи незайнятих просторів! Ваші брати із зайнятої Франції звертаються до вас та просять зробити з ними революцію".

—o—

Село чи місто?

Місто — це величезний духовий і матеріяльний чинник у житті народів. В противагу селу, що з прикметних йому причин виказує природний нахил до консерватизму й деяку байдужність супроти нових ідей та спонук, місто стало двигуном поступу й усестороннього розвитку. Динамічний характер міського життя, його кипучий ритм, що не вичерпується й не вгасає, а радше постійно зростає й кріпшає, дає тривку запоруку розросту. Цих цінних життевих прикмет село ніколи не мало й мати не буде. Тимчасом історичний досвід і обсервація життя народів кажуть, що „міста роблять історію", але „селом тримаються народи". Питоменності міста висувають їх вперед і кажуть підпорядковувати собі села. Але коли з черги міста попадають у неволю — село з своїм впертим консерватизмом зберігає та плекає традицію.

Український народ від ряду століть у своїй психіці є селянський. Причин такого стану української народньої психіки не важко відгадати. Вони перш за все історичні. З утратою державної самостійности, ми стали позбавлені також наших міст, а з ними помалу й нашого середнього стану. Ворог вичув і зрозумів, де лежить ядро рушійної життевої сили нації та повів найбільший наступ передусім на українські села. Бо знищити місто, це значить водночас зруйнувати духовий та матеріяльний осередок народнього життя, спутати його мозок і притупити нерв народнього організму. Тільки так треба собі вияснити здавен відомий в історії воєн факт, що переможець завсіди вдаряє в першу чергу у міста переможеного, а нераз сам упадок столиці перерішує вислід війни. Це твердження можна б ілюструвати цілою низкою прикладів з історії народів, від старинної доби починаючи, на найновіших часах кінчаючи. Найкращу лекцію тієї відвічної правди дістали українці в часі вікової неволі і випробували її на своїй власній шкурі. Цілковита втрата рідних міст в користь чужого, панівного елементу відбилася з часом дуже відемно на українській народній психіці. Українець-воїн, що надавав провідний тон цілості, зійшов і сцени, а його місце заняв українець-селянин, що, правда, сильно тримався землі, яка його зродила і годувала, але не був здібний викресати зі себе живої іскри великого чину. Нарід без своїх міст став машиною без мотору. Була сила, та не було кому пустити її в рух; а навіть урухомлена нераз — заводила.

Брак міста відчули пекуче й усвідомили собі його українці в часі останніх змагань. У повоєнних роках був уже видний здоровий процес в українському громадянському житті, що, не залишаючи й дальше без опіки села, пильно почав опікуватися містом, дбаючи про творення й розбудову рідного середнього стану.

Поглянемо тепер на ці справи крізь віконце дотеперішнього життя українців у змінених умовинах у Ген. Губернаторстві. Кожному кидається яскраво у вічі, що найбільше уваги присвячується селу. Місто

залишається покищо в тіні, йому в ерархії важности справ ми призначили дальше місце. Село стало осередком і головною метою нашої праці на культурно-громадському і господарському відтинку. Двигнути село із національного упадку, скріпити під господарським оглядом, піднести його культурно, врятувати морально релігійні вартості села — ось задання, що на них зуживається сьогодні майже 90% суспільної енергії. В цьому напрямі мобілізуємо загал української суспільности, пишемо про те на сторінках української преси й усюди кидаємо гасло: на село! А місто? Так, місто теж не залишено цілковитій ізоляції, але справа ця не творить **одноціної проблеми для себе**, а більше цікавить нас, так би мовити, з конечности, майже силою факту самого свого існування, а ще більше тої, коли потрібно нам міста, щоб у 100% відповісти нашим завданням на відтинку села.

Не треба й казати, що все те діється несправедливо і з загальною шкодою для нас самих. На висунених найбільше на захід українських землях, що тепер входять в склад Ген. Губернаторства, дуже сильно потерпіло українське село, але вдвоє більше шкоди зазнало українське місто. І там і тут мусимо зачинати працю відбудови від самих основ. Одначе памятати треба, що в місті напевне та праця ще потрібніша, ніж на селі. Бо що лишилося нам із наших колись міст на цих землях? Хіба у памяті збережені їхні славні історичні назви. У них, у тих містах, надалі не маємо ніякого голосу, позбавлені його в часах, коли нас викидали з міст. Гірка це правда і тому якнайбільше зусиль, зусиль зорганізованих, слід вложити у боротьбу за **український зміст** цих рідних наших міст, тієї „нашої, не своєї землі".

Здає собі з цього справу нинішній провідний орган українців у Г. Г.—Український Центральний Комітет. В міру своїх теперішніх спроможностей, при навалі праці в усіх інших ділянках, УЦК. покликав і створив в рямках Господарского Відділу окрему установу для справ міста, так зв. Комісію Міста, що має пляново повести працю над розбудовою українських міських впливів, зокрема на господарському полі. Аналогічні Комісії Міста повстали при УДК. і Делеґатурах і праця вже в ході.

Відбудова і розбудова наших міст у ГГ. може прийти тільки, як вислідна сума збірних зусиль усіх громадян, що їм справа українського міста дорога. Тому побажати б лише, щоби загал українського громадянства, передовсім ті його верстви, що творять дійсний склад населення міст, наш **середній стан**, зрозумів велике значення **самої проблеми міста у нас**. Щоб раз назавсіди зникла з поверхні нашого громадянського життя проклята девіза: моя хата з краю! Щоб різними викрутами, дуже часто наскрізь особистої натури, не вимотувалися від обовязків передовсім ті громадяни, що з титулу свого знання і досвіду найбільше покликані до орґанізаційної та культурницької праці серед міського елементу, щоб знактивізували себе і других до співпраці з місцевими Комісіями Міста, бо тоді — і тільки тоді — можна сподіватися реальних вислідів.

Без українського міста не може бути розвитку українського духового і матеріяльного життя. Коли багато завзяття і труду присвячуємо праці над піднесенням села, пожертвуймо їх бодай в такій самій мірі для міста.

Памятаймо незбиту правду: якщо будемо мати добре поставлене місто, можемо бути спокійні за долю села. Але ніколи навпаки!

М-р П. Конюх

держ. секретар Франк. У статті „Помилка в засадничих питаннях: німецьке становище в питанні чеськословацьких леґіонарів" (Січневе число „Бемен унд Мерен") Франк заявив, що кирининками порядку в чеськомораському просторі є кол. чеські леґіонарі з часів світової війни. Місцева преса присвятила багато уваги останнім виступам Франка. Одначе все, що з того приводу писалося, коротко можна звести до таких міркувань:

Вже за республіки, коли панами ситуації були леґіонарі, в чеському громадянстві підносились голоси проти леґіонарського засилля у війську, урядах і публічному життю. Те, що леґіонарі називають „боєм", не було нічим іншим, як неґацією всього, що німецьке. В нанов впорядкованій Европі мусить скінчитися період протинімецького „бою", що його носіями є кол. леґіонарі. Чеський народ може добре забезпечити свою будучність лише в тісній співпраці з Німеччиною, зрозуміло, при умові цілковитого — тоді і духового — втілення до великонімецького простору та усунення всього того, що стоїть на перешкоді до чесько — німецького співжиття. Одною з найбільших перешкод у цім напрямку було б продовження леґіонарського міту та плекання леґіонарських традицій серед чеського населення. Сьогодні чеському народові залишається тільки один вибір: льояльно співпрацювати з Німеччиною, бо коли на одній стороні стоїть сім міліонів душ, а на другій — 85, то зрозуміло, що цих сім міліонів не може мати ліпшого бажання, як жити зі своїм великим сусідом у найліпшій згоді.

дк.

Перевиховування чехів

(Від власного кореспондента).

Прага, лютий 1941.

Історичні події з 15. березня 1939. р., коли німецькі військові відділи обсадили Чехію і Моравію, зразу цілковито приголомшили чеського громадянина. Але життя тверде. Його не можна оглядати з боку, як кінову фільму. Не підеш з ним — воно піде через тебе. І чеський народ, як кожний, що має щось втратити, вже з перших днів утворення Протекторату поволі почав пристосовуватись до нових, змінених обставин.

Першим кроком у тому напрямку було створення в Празі політичної організації під назвою „Національна Спільнота", на чолі якої став президент Гаха. Нац. Спільнота побудована на зразок німецької націонал-соціялістичної партії та обєднює сьогодні майже все населення краю. Рядом з „Національною Спільнотою" повстає нова громадська орґанізація „Чеське Товариство для співпраці з німцями". Ціль Т-ва видно вже з самої його назви. Воно влаштовує по цілому Протектораті реферати, відчити, в яких ознайомлює маси з новою Німеччиною і заохочує їх до чесько — німецького співжиття.

В осені м. р., коли життя в Протектораті внормувалося, міністр Ґебельс запросив до Німеччини представників інтеліґенції — письменників, журналістів, мистців, артистів, музик. Чеські гості також побували в Бельгії, Голяндії, оглянули недавні побоєвища, зруйновані міста, і на власні очі побачили, що чекає малий народ, коли він, не обрахувавши якслід свої сили, пускається до бою з великим і сильним сусідом, таким, яким є сьогодні Німеччина.

Вертаючись до Праги, чеські ітеліґенти вупинилися в Берліні, щоб там увійти в безпосередній звязок з провідними чинниками націонал-соціялістичної Німеччини. Тут до них промовив міністр Ґебельс. Тоді він між іншим сказав, що німецький народ, орґанізуючи свій життєвий простір, не збирається нищити окремим народам їхнього народнього життя. Також думаючі великонімецькими катеґоріями люди не мають на увазі шкодити господарському соціяльному і культурному розвиткові чеського народа, як вони напр. не перешкоджають такому розвиткові свого баварського чи саського племени.

Перед народами, які вже приступили, або які приступлять до процесу нового впорядкування відносин в Европі, виринає сьогодні питання, чи захочуть вони співпрацювати в тому дусі радо і з охотою, так сказати — з льояльности, чи гадають вони цей процес саботувати з середини.

„Коли ви хочете виявити свою льояльність" — звертається міністр Ґебельс до чеських ітелектуалістів — „аж тоді, коли війна буде остаточно виграна, тоді, панове, буде нас запевняти в льояльности так багато людей і народів, що на тому нам уже не буде залежати."

Повернувшись до Праги, чеські інтелектуалісти почали виступати на зборах та оповідати про те, що вони бачили і що чули підчас своєї подорожі. Преса була заповнена їхніми звітами. Скрізь підкреслювали, що президент Гаха мав слушність, коли віддав під протекторат Німеччини чеські землі, бо тільки в той спосіб можна було зберегти край від повної руїни.

Потім наспіли Різдвяні Свята та Новий Рік, час, коли державні мужі звичайно виступають із святочними промовами. Тоді до чеського громадянства звернувся протектор Нойрат з промовою, в якій делікатно натякнув, що в чеському суспільстві, мовляв, не все гаразд, „що деякі круги, та в першу чергу інтеліґенція, не дивлячись на науку, що її принесла війна, не переконалися в тім, що нова ситуація є в першу чергу корисною *для життєвих інтересів чеського народу...*"

Але про що тільки натякав протектор Нойрат, з тим отверто виступив у пресі

Увага! Новина!

Появилася з продажі книжка

Проф. Д-ра Мирона Кордуби

Історія Холмщини й Підляшшя

видання „Українського Видавництва".

128 сторін друку, формат 250 × 140 мм. з картою земель і картою родоводів князів.

Ціна 5 зл.

Жадайте у всіх українських книгарнях!

Замовляти:

„Українське Видавництво"
Краків, Райхсштрассе 34.

НОВІ РОЗПОРЯДКИ В СССР.

МОСКВА, 17. II. — Недавно проголошено розпорядок Найвищої Ради СССР, що гостро виступає проти продажі, виміни або укривання управами фабрик зужитих фабричних уладжень і матеріялів. Розпорядок стверджує, що в інтересі соціялістичного господарки є докладна інвентаризація і **пляновий розділ зайвих уладжень і матеріялів**.

Розпорядок у гострому тоні звертає увагу, що подібна поведінка, як це виявив досвід, не є нічим іншим, як тільки замаскованою **крадіжжю державного майна**. Виконний розпорядок називає продажу зґаданих матеріялів **злочином**, що буде караний тюрмою від 2 до 5 літ. Усі фабричні уладження мають бути докладно зінвентаризовані. Розділ зужитих матеріялів мають переводити *на основі напрямних ради народних комісарів.*

—о—

Жовтий хрест, пробитий мечами

РОЗМОВА З ПРЕДСТАВНИКОМ НОРВЕЗЬКИХ „ЗАМЛІНҐІВ".

(Від власного кореспондента).

Відень, лютий 1941.

Ми зустрінулися в одного з моїх німецьких товаришів-журналістів, що заповів нам пана Свендінґа, як чергову сензацію. Сиділи ми за столом і я засвічував якраз папіроску пані дому, коли відчинилися двері й господар хати ввів його. Велику, міцнозбудовану постать з синіми очима і білими, довгими кучерями, в бронзовій сорочці й чорній краватці. На лівій руці мав червону перевязку, на ній — жовтий хрест, якого поперечниця пробита ліво- і праворуч двома мечами, вістрям — угору. Стиск руки — і Кнут Свендінґ, секретар окружної команди „Насіональ Замлінґу" в Берґені, сидів уже між нами, спокійний і опанований, але ввічливий до того, що сказав до мене всміхаючись:

— Так це ви з тієї України, звідки наш король Гаральд мав дружину? Тішуся. Не маю знайомих українців.....

Звязок був наладнаний і розмова пішла швидко, тимбільш, що наша господиня подала чай з пуншом і справді віденські бухти. Кажу „розмова", бо насправді говорив пан Свендінґ, а ми — два німці, мадяр і я, — ми слухали цікаво, як народжується в далекій Норвеґії нова сила, що мабуть матиме небаром вирішальний голос у цій країні.

— Нас іще небагато — повільно, важучи кожне слово німецької мови, що приходила йому трудно, говорив пан Свендінґ. — Треба знати Норвеґію і норвезьку психіку, щоб зрозуміти, чому це так. Уявіть собі, що наш край — це насправді сотки-сотки островців і повня озер, пропастей і фіордів. На острові мешкає нераз четверо людей, хатки порозкидані по узбічних гір, над прірвами. Десятки кільометрів пройдете й не зустрінете живої душі. Вже з цього приводу важко проводити орґанізацію і вести пропаґанду. Робити сходини майже годі.

— А проте у вас чи не найкраще зорґанізоване все — докинув мій товариш, але пан Свендінґ всміхнувся тільки.

— Це тому, що в норвежця є, я сказав би, внутрішня дисципліна. В боротьбі з природою він знає: треба встоятись. І підпорядкуватися. Та водночас мої земляки — найбільші консерватисти світу і переконати їх про щось нове дуже важко. Ясно, якщо вже приймуть щось, тоді вірнішого прихильника не знайдете.

Потім розмова зійшла на єдність норвезької нації. Пан Свендінґ впевняв нас, що і її уявляємо собі зарожево, хоч вона — одна з головних цілей „замлінґу". Саме та страшна видовженість Норвеґії, коли норвежець з півночі майже не розуміє земляка з півдня, відокремленість життя — це головна перешкода.

— Прошу, — говорив він, — за всю історію ми тільки раз маємо таку єдність: у 327 р. по Христі наш король Геральд Гарфанґер (Довговолосий) сказав собі, що почи не остриже голови, поки не буде єдности Норвеґії. Роки минали, волосся росло, але врешті таки єдність запанувала. Від цього й прізвище цього короля. Потім, після його смерти, Норвеґія знову розлетілася.

Ми заслухалися в переказ, а пан Свендінґ усміхнувся:

— „Насіональ Замлінґ" не думає обєднувати Норвеґії бойкотом стрижіїв. Ми молодий рух, братній до подібних рухів Европи й наше буде майбутнє. Коли сьогодні нас уже з 60 тисяч (у тих тяжких умовинах!), то це добра основа. І не думайте, що тільки молодь. Маємо і старших і робітництво і селянство.

— Яке ваше начальне гасло? — спитав хтось з нас.

— Норвеґія собі! — і пан Свендінґ аж випростувався. — Можливо, що тому ми й **проти Англії**, що вона не розуміє цього гасла, й **проти фальшивої** демократії, що має за кулісами міжнароднє банкирство. Наш вождь, ось я вам покажу його світлину, недавно виголосив програмову промову в Осло, в якій це гостро відмітив.

На світлині, що її простягнула нам рука у бронзовому манкеті, було видно масу таких, як наш гість, замлінґів. На трибуні стояв масивною постаттю новий провідник Норвеґії, лави здоровили його піднятою вгору рукою, чуприну роздув йому вітер.

— Відкун Квіслінґ! — показав на нього наш розмовець.

— Чи це ця промова в Осло?

— Ні. Квіслінґ обїздив недавно важніші осередки, був і в нас, у Берґен. Берґен має яких 4 тисячі „замлінґів", ось — чергова світлина показувала будинок, біля якого стояли два вартові, широко, твердо, як вікінґи, розставивши ноги — це наша домівка. А ця товаришка (на світлині типове, поважне личко норвезької дівчини), — це командантка нашої жіночої формації.

— Ви зразкуєтеся на німецькій НСДАП?

— Ні, хоч воно так виглядає. Всі сучасні рухи мають спільні риси. Напр. у нас є теж своєрідна служба праці, своя суспільна опіка. Але основа нашого руху — наша: базуємось на традиції вікінґів і знову хочемо покликати їх дух до життя.

Ми оглянули ще низку світлин п. Свендінґа. На кількох з них „замлінґи" були поруч німецьких старшин, — доказ, що норвезький націоналістичний рух співпрацює з таким же рухом Великонімеччини. На запит про це наш гість відповів:

— Чому нам не співпрацювати? Чейже ми маємо суміжні й рівнобіжні шляхи. І в нас повно чужих нам ідей, вибуяний індивідуалізм, льокальні патріотизми, хибне розуміння „свободи", якої норвежець боронить, ніби святощі. Автім і ворогів спільних маємо: Англію і капіталізм.

Розмова зійшла на внутрішньо-норвезькі умовини й на сучасні труднощі цієї країни. Пан Свендінґ оповідав широко про подробиці воєнних дій у країні фіордів. Мій приятель-німець витягнув із шафи книжки про норвезьку експедицію й кампанію, чудові й великі книжки, які вміють писати тільки німці. Потім ми перейшли на українське життя й наші спроби орґанізації власного життя. Пан Свендінґ занотував кілька дат і цифр із нього, він є водночас співробітником кількох норвезьких часописів. А коли я спитав, навіщо записує, сказав:

— О, це придасться.

Анатоль Курдидик.

Юрій Косач

У тіні мечів

Ще тінь мечів вартує рабський мир,
ще буйтів марево лоскоче мармур сходів,
ступає Брут — натхненний лицемір;
— невже у злочині народиться свобода?

Сахнися, Бруте: ти не завернеш
снаги течій, і Риму — вогневіти,
мов грозам серед літа, — бо без меж
хотіння тих, що володіють світом!

Ідуть, ідуть. Їх кроків гул глухий
і тінь їх лез — грізна, мов хуртовина.
Жебручі духом — нині потахніть,
незломні духом — ваша це хвилина.

БОГДАН ЛЕПКИЙ 23)

Крутіж

(Історичні малюнки з часів гетьмана Виговського)

Гетьманська донька і полковника Нечая жінка, на половині дороги між Биховом і Чигирином опинилася, у хуторі незнайомих людей, без челяді, без грошей, тільки в тім, що на собі має. Доля й „смішного Валька" на опікуна післала, єдину людину, яку вона знала з давніших кращих часів. Але буцім зажартувала собі з неї доля, бо „смішний Валько" вже від кількох днів лежить без памяти.

Зразу було з ним дуже погано. Навіть Улас не мав надії, щоб він видужав, тільки Устя не відступала від нього. Все якесь зілля варила та щораз нові масті прикладала до ран. А він, сердега, нікого й не пізнавав. То усміхався, не знати до чого, то сердився, грозив на когось шаблею, зривався і хотів кудись іти.

Для Нечаєвої не новина біля ранених сидіти. Чимало їх у Бихові було, чимало колись у Чигирин на возах привозили. Але Босаковський так якось дивно дивився на неї, коли йому мокру хустку до голови прикладала, що вона бентежилася і рада була, як котрась з Уласових невісток виручала її. А найгірше було, як він у гарячці, вигукуючи всілякі імена, наші й чужосторонні, згадував також якусь Олесю, а, згадавши, заспокоювався, замикав очі й лежав непорушно, як мерлець.

Вона тоді з тривогою вдивлялася в його обличчя, наслухуючи, чи він іще дихає. На щастя, так.

Від учора йому полекшало. Жар зменшився і недужий лежить спокійніше. Мабуть не тривожать вже його такі привиди страхітні. Може Бог дасть, що видужає. Ще тільки того треба, щоб він її покинув, єдина душа, що звязує її теперішне з минулим, єдина людина, про якого знає, що він їй прихильний. Був колись і є тепер. Вірний, хоч дивний такий, сумовитий сміхун.

І ціла низка споминів, тісно сплетених з постаттю Босаковського, виринала з минулого, мов із безодні.

Зразу вона боялася його довжезних вусів і оселедця на підголенім лобі, що, мов живий, пересувався з одного боку на другий, і шаблі, оправленої в якусь гадючу шкуру, і неоднакової краски очей, що він ними так дивно завертав, і треба було чимало часу, заки зважилася потягнути його за ті вусиська й сказати: „Який смішний Валько!"

А він не гнівався, лише показував, як пальці козачка танцюють, і як від рук зайчика на стіну вискакують, і як півень кукурікає на тіні, і як татарин на коні їде, а жид на війні шаблею рубає. За кожним разом щось інше вигадував і за кожним разом, як батько з походу вернувся, то про новий подвиг Босаковського розказував. І Босаковський на чигиринськім дворі став людиною буцім своєю. Тільки привикнути не могли до того, як він кланявся, як дякував, встаючи від столу, і як жінок по руках цілував. Старі звички, що він їх ніяк не міг забути.

Пригадувала собі Нечаєва колишні добрі часи і чомусь їй здавалося, що вони ще не пропали, а Босаковський являвся їй саме тою єдиною людиною, що може їх врятувати. — „Господи! Щоби він одужав!" — молилася в душі за його здоровля.

Хутір заспокоївся. Зразу вечори були такі довгі, а ночі гнітюче тихі. Усе причувалися якісь крики в лісі і калатання

голосів преси

Програна позиція

Анґлійцям рішуче не везе на Балкані. …на країна по другій висмикується зпід …їх впливів, а тимсамим ускладнюється …я них усе більше положення на Близько… Сході. На цю тему пише **„Ноес Вінер …гблят"**:

„Про повне заломання анґлійської диплиьоматії на Балкані свідчать не одні тільки поголоски, що їх передає з Анкари „Юнайтед Пресс". Ця агенція повідомила, що анґлійський уряд доручив усім своїм посольствам на Балкані готовитися до негайного виїзду й усі важливі документи передбачливо вислати до Туреччини. Нині вже також анґлійська преса говорить про це зовсім виразно. Анґлійські часописи не намагаються навіть скривати, що у факті відкликання анґл. посольства з Румунії та в подібних підготовних дорученнях в інших балканських столицях — лежить доказ оконечного заломання анґлійських зусиль у південно-східній Европі...

За останніми вістками, Анґлія пробувала ще в останній годині створити для себе своєрідний фронт оборони між Югославією, Болгарією та Туреччиною під анґлійським проводом. Предложення такого змісту зробили анґлійські посли в Білгороді та Софії приблизно перед двома місяцями в конкретній формі. Отже таким чином виявляється, що ініціятива такої акції не вийшла від Туреччини — як це запевняв Черчіль у своїй промові — але таки від анґл. диплиьоматії, що скрилася тільки за турецькими плечима на випадок, коли б ця спроба провалилася. Як не крутити, а Черчіль, виявляючи різко своє невдоволення балканськими державами й відкликуючи 24 години пізніше анґл. посольство з Румунії, доказав наглядно, що Анґлія не всилі вже довше протиставитися новому порядкові й уступає з поля. Це ніякий припадок, що анґлійська преса, виправдуючись за той новий диплиьоматичний Дінкірхен, натякає на становище Совітів і що напр. „Таймс" стверджує відсутність усяких ілюзій в Лондоні щодо Совітського Союзу.

Характеристичне, що одночасно з цим диплиьоматичним бешкетом у південно-східній Европі знову зовсім нечайно виринули побоювання перед несподіванками в останній анґлійській диплиьоматичній базі на південному-заході, а саме на іберійському півострові (Еспанія, Портуґалія — Ред.)".

Вісті з Фінляндії

Про зріст національної солідарности у …інляндії пише — за „Европапресс" — нім. …юденник **„Франкфуртер Цтґ."**:

„Члени фінляндського пярляменту ріжних партійних напрямків, улаштували в неділю у народньому театрі в Гельзінках віче під гаслом збереження національної солідарности. У ньому взяли участь: президент держави Риті, члени уряду, представники армії та всяких господарських і культурних орґанізацій. Як головний промовець виступив міністр освіти Кукконен. Його промова була перш за все маніфестацією волі: за свободу, за національну й державну самостійність і проти матеріялізму. Завданням Фінляндії є борнити христіянську культуру, що дотепер жила під охороною фінського народу. Сучасне міжнародне положення вимагає від фінського народу сторожкости. Нарід мусить, якщо треба, також за всяку ціну боронити свою свободу Чільною вимовою сучасности є обєднання нації. Ускладнення Фінляндії не є більші, ніж у багатьох інших народів. Проте вони доволі великі, щоби придати першорядне значіння вимозі обєднання народу".

Нервові настрої на Тихому океані

Про нові анґльо-саські провокаційні …проби супроти Японії та звязані з цим роз…бурхані настрої на Тихому океані пише **„Ноес Вінер Таґбл."**:

„Президент австралійської ради державної оборони проголосив у четвер таку пересторогу для австралійського народу:

»На нашу думку, мусимо повідомити населення про висновок ради, що війна ввійшла тепер у нову фазу найвищої небезпеки. Офензивні зачепні зарядження останніх днів доказують, що Австралії доведеться зробити найбільші зусилля, які колинебудь стояли перед нами«.

При цьому рада пояснила, що анґлійський головний командант для Далекого Сходу — Брук Пенгем — прибуде ще цього дня до Сіднею, щоб узяти участь у засіданні воєнної комісії. Можливо, що причиною для того алярму, який прогомонів від Тихого океану аж до Китайського моря, була безпорадність австралійського уряду за відсутністю його прем'єра Менціє, що під цю пору перебуває в Африці на інспекції висланих туди австралійських частин. Все ж таки американцям був мабуть дуже на руку цей штучний гамір, бо дав їм нагоду пустити в світ цілу низку відповідно сфабрикованих вісток із різних островів Далекого Сходу. „Юнайтед Прес" поширила негайно вістку з Шангаю, мовляв, японці сконцентрували свою фльоту коло Гайпону. Ця сама аґентура добула також вістку з Маніллі (Филипини), що влада Голяндської Індії припинила корабельний рух і наказала всім голяндсько-індійським кораблям негайно причалити до невтральних портів. Хоч цю останню вістку у Батаві (столиця Голяндської Індії — Ред.) негайно відкликали, проте цієї плутанини всяких вісток було досить, щоб підняти нервові настрої в Лондоні до вершин".

Про несамовиту „війну нервів" на Тихому океані пише також **„Дойче Альґемайне Цтґ."**, підкреслюючи зокрема участь у ній Америки:

„Американський консулят у Шангаю остеріг знову з великим притиском усіх американців, що живуть у Китаї, щоб негайно покинули Далекий Схід, якщо не спинюють їх службові обовязки. Ґенеральний консуль відібрав уже всі пашпорти тамошніх американських громадян, щоб, на випадок потреби, їх примусово відтранспортувати до Америки.

Американська преса покликується при цьому на чимраз більш масові виїзди японських громадян із Злучених Держав, що має бути черговим доказом критичних настроїв у японсько-американських взаєминах. На ділі ці виїзди мають іншу причину, а саме є наслідком американського ембарґа, бо Японія евакуює з Америки не жінок і дітей, а цілі родини включно з мужчинами, яким ембарґо відібрало працю й вони сьогодні без діла плутаються по Ню-Йорку".

—o—

БОМБАРДУВАННЯ ГОЛОВНОЇ ГРЕЦЬКОЇ КВАТИРИ

РИМ, 14. II. — Сильні ескадри італійського летунства, що діють в Альбанії, в останніх 48 годинах завдали поважні удари ворогові. Італійські бомби спричинили велике знищення у Флорини, осідку головної грецької кватири. Залізничі шляхи в околиці Солуня в кількох місцях перервані. Важні стратегічні шляхи забиті цивільним населенням, що втікає на південь.

—o—

до воріт, але згодом життя вернулося до старого, тільки Панасові додали ще другого сторожа, щоб ворог не підступив під хутір. Але ворога не було. І хутір став забувати про страшну пригоду. Світ не цікавився відлюдним хутором, а хутір, здавалося, не дбав про те, що діється у світі.

Здавалося, бо на ділі Улас нераз будився серед ночі, а потім довго перекидався збоку на бік, думаючи, чого то тепер не діється у нас. То знов Устя протирала зі сну очі, а чуючи, що її чоловік не спить, питалася його, до чого воно йде і як воно скінчиться.

Улас потішав її, що люди помудріють, подадуть собі руки й проженуть ворогів на чотири вітри. Устя вдавала, що вірить своєму чоловікові, але по її голосі й по нових питаннях знати було, що вона іншу думку має, лише висловити її не хоче.

Уласові сини по давньому ходили на промисли й приносили новини все гірші й гірші.

Улас гримав на них, щоб не крякали та не страшили людей.

„Бачите, як жінки бояться. Ще доведеться їм волосся підсмалювати та підкурювати їх, щоб перепуд прогнати".

А Настя йому на те:

„Який мені відважний! Не лише з постелі на собак гукає, але й до вікна піде, правда?"

Найгірше було з Борисом. Йому якби хто приску в чоботи насипав, так спішився, а тут Босаковський занедужав і не годилося хорого лишати, а самому йти на розшуки за Марусею. Його заспокоювали та потішали на всякі лади, а він мав одну відповідь: „Добре говорить, кого не болить".

Два дні пересидів біля постелі недужого, а на третій таки не втерпів і пішов з Уласенками. Перейшли ліс, переправилися через річку і вибралися на шлях, що ним чимало людей проходило. Там по коршмах ставали, розпитувалися, але з чим пішли, з тим і вернулися. Люди або не знали Марусі Богатьківної, або казали, що знають і щось таке про неї торочили, що Борисові аж у голові шуміло. Одні казали, що вона віддалася, інші, що постриглася в черниці, а ще інші, що вмерла з туги за своїм любим, що згинув у якімсь бою. Одні буцім то бачили її коло Овруча, а інші зустрічали в Чигирині. Де Рим, де Крим, де Овруч, а де Чигирин!

Борис, ще гірше зажурений, вернувся з Уласенками на хутір і постановив ждати, аж Босаковський видужає. Вірив, що як він не поможе йому відшукати Марусі, то не поможе вже ніхто.

XI.

Був один із тих довгих осінніх вечорів, що то їм, здається, кінця немає.

Тріщали дрова в печі, пугукали сови й вітер навівав тугу. До вікон стукали дрібні каплі дощу. Розридалася осінь. Розридалася так, що навіть вовки не витримали — вили.

Не можна сказати, щоб їх на хуторі боялись, до забезпечували його широкі рови й високий частокіл, а все ж таки, як долітало це настирливе „у-у..", то на душі ставало моторошно.

Уласові й Помелу, як старим, бувалим козакам, пригадувалися такі картини, яких не забувається ніколи: боєвища, незакопані трупи, важко ранені козаки, що з місця рушитися не можуть, а тут чимраз ближче оце гидке: „у-у..." Вовки підкрадаються, щоб жвякувати живе, або ще не зовсім застигле людське тіло.

„І пощо тих поганих звірюк на світі?!" — нарікала Устя. — „Яка з них кому користь?"

„Є всілякі звірі, корисні й шкідливі, так, як і люди", — мудрував Улас.

(Далі буде).

Господарські справи

Сільсько-господарський зїзд в Ярославі

Дня 9. лютого ц. р. відбувся в Ярославі другий з черги зїзд т-ва „Сільський Господар" при участи 62-ох відпоручників і кружків „Сільського Господаря", 10-ох відпоручників УДК та представників кооперації. Заступлені були ось такі округи: Ярослав, Перемишль, Переворськ, Ряшів, Лежайськ, Сянік, Радимно, Горлиці, Коросно, Балигород, Новий Санч, Стрижів і декілька кружків, як Дубно, Порохник.

Зїзд відкрив інж. Мілянич, керманич господарського відділу УЦК. Привітавши приявних, оправдав неприявність голови М. Луцького і дир. Храпливого, відчитав привітні письма від інж. Павликовського і д-ра Холевчука та подав програму нарад, а саме: 1) звіт з господарської діяльности „Сільського Господаря" в краківській і люблинській області; 2) співпраця з державною і самоуправною адміністраційною владою; 3) справи веснування; 4) реорґанізація т-ва „Сільський Господар" у звязку зі зміною статуту. Збори відбувалися під проводом інж. Мілянича, секретарював п. Теребенець, секретар Ради. „С. Г.". Звідомлення з діяльности т-ва за час від 19. III. до 31. 1940 р. складали члени управи пп. М. Каплистий і Л. Бачинський. Звіт обіймав працю централі і тільки пяти філій, а саме: Белза, Ярослава, Перемишля, Чесанова і Сянока й їх 167-ох кружків. Із звідомлень видно працю орґанізації передусім у поширенні управи цукрового буряка. Вже 1.199 плянтаторів селян зорґанізовані в „Сільському Господарі". Немалі успіхи є в орґанізуванні пасічників, головно на Холмщині, добре працювала жіноча орґанізація в навчанні куховарства, перерібки овочів, домашнього порядку, обійстя, тощо. Товариство докладало зусиль в орґанізації сіль.-госп. шкіл для молоді, в закладанні кружків. Референти стверджували велику недостачу сіль.-госп. книжок, тому „С. Г." звернув увагу на видавництво сіль.-госп. літератури.

Фонди спиралися на членських вкладках, на дотаціях кооперації УЦК. і цукроварні в Переворську, на видавництвах та розпродажі штучних погноїв і т. д., що принесло 58.393 зол. і творило матеріяльну основу для діяльності Товариства.

Після звідомлень обох членів управи розвинулася оживлена дискусія над напрямними праці Т-ва. Напрям дискусії, поданий предсідником зборів, обіймав передусім питання двигнення хліборобської продукції, зокрема весняних засівів і у звязку з тим конечности обсади становищ українськими аґрономами, дані збуту сіль.-госп. продуктів, зокрема континентів, питання кооперації, водних справ, головно меліорації ґрунтів і реґуляції гірських рік та потоків. Обговорено справи. належні до Повітових Виділів та до земських урядів, як комасація і вивласнення, головно упорядкування сіл, заторкнено також лісових і торфових справ та творення лісових кооператив, питання кустарного промислу, сіль.-госп. шкільництва і технічно-господарських курсів, фондів для правильної праці „Сіль. Господаря", виживлення гірського населення та багато інших справ, саме сьогодні наскрізь актуальних, що заторкують селянина, нераз до живого. В дискусії забирало голос багато приявних. Кожна з піднесених на зборах справ вимагає окремого обговорення і вияснень і в пресі і на нарадах філій та кружків. Найпекучішим і найобширніше обговорюванним було всежтаки питання достави контингентів і веснування. Перший раз накладані контингенти мають у собі аж надто багато недотягнень, які треба на майбутнє упорядкувати. А веснування насуває журбу за насіння, погної, інвентар. Вкінці приступлено до обговорення реорґанізації „Сільського Господаря". Інж. Мілянич пояснив тимчасовий правильник Товариства, який дотична влада Ґен. Ґубернаторства приняла до відома тимчасово. До часу видання окремих розпорядків Т-во є становою орґанізацією і вслід за бажанням влади поділене на області, отже краківську і люблинську. Патронатом обох є Український Центральний Комітет у Кракові. Головою люблинського „С. Господаря" є Мирон Луцький, а керманичами інж. Лапчук та дир. Храпливий, зновуж головою краківської области є інж. М. Творидло, а керманичами є інж. Файґель і дир. Л. Бачинський.

Обі орґанізації творять для себе цілість в обєднанні при УЦК, чи пак в його господарському відділі, під проводом дир. М. Луцького. Це дає запоруку, що між обома обласними відділами не буде ніяких розбіжностей.

Колиж появляться дефінітивні розпорядки, тоді „Сільський Господар" пристосується до них і доложить зусиль, щоб праця в користь українського хліборобства поступала повним ходом.

ВІДКРИТТЯ ТОРГОВЕЛЬНОГО КУРСУ В КРАКОВІ

В суботу, 15. лютого ц. р. відбулося в Кракові в приміщенні Української Державної Вселюдної Школи святочне відкриття Торговельних Курсів Українського Центрального Комітету.

Курси відкрив в імені Українського Центрального Комітету о. д-р Сопуляк, керманич Відділу Суспільної Опіки. По нім промовляв директор курсів, д-р Є. Ю. Пеленський, що подякував Українському Центральному Комітетові за дбайливе піклування курсами, шкільній владі та управителеві Всел. Української Школи Солданові за відступлення домівки. Слухачам вказав директор на широкі можливості для кваліфікованих фахівців в сучасному господарському житті, в якому знеатралізовано вплив жидів. Фахове знання, чесність, совісність і точність примітні для новітнього купця і громадського діяча.— По тім д-р І. Витанович подав розклад зайнять.

На курсах вчитимуть: директор д-р Є. Ю. Пеленський, б. довголітній професор Купецької Ґімназії Р. Ш. і Кооперативного Ліцею РСУК у Львові та б. управитель торговельних курсів у Ярославі; д-р І. Витанович, б. довголітній професор Купецької Ґімназії Р. Ш., орґанізатор і б. директор Кооперативного Ліцею у Львові; дир. М. Голинський, б. довголітній директор торговельних шкіл, проф. Гайнц, професор Державної Торговельної Школи в Кракові, інж. Л. Бурачинська й інж. Нищеменко, б. професори укр. торговельних шкіл на Закарпатті, інж. Бродович і інші. На курси вписалося 30 слухачів і слухачок.

Курси мають повні права державних шкіл.

ЯЄЧНИЙ КУРС ДЛЯ НАШОЇ КООПЕРАЦІЇ

Заходами української господарської Спілки УГАС відбувається саме тепер у Кракові курс вишколу технічних сил для фахового ведення яєчних станиць при Повітових Союзах кооператив та їх яєчних збірниць. Кожний Союз, що бере на себе обовязок вести цей відділ, знає, що треба мати попри достаточну кількість капіталу ще відповідний маґазин і, що найважніше, вишколений персонал. Тому не диво, що на поклик УГАС-ки всі Союзи прислали на курс достаточну кількість людей, бо 32, до того таких, що вже більше або менше обізнані в яєчній справі. Отже дають запоруку про добре дошколення. Зате УГАС підготовив якслід все, що потрібне, як яйця, скрині, деревну вовну, апарати до просвітлювання і подбав за добрі фахові сили не тільки для теоретичного навчання, але й передусім практичного вишколу.

Курс почався дня 12. лютого ц. р. Його отворив дир. Тарнавський, вітаючи керманича яєчного відділу при уряді господарства й виживлення в Ґ. Ґ. Букка і керманича обласного краківського яєчного відділу Венцля, що прихильно поставилися до цієї ініціятиви УГАС-ки, також привітав приявних представників українських установ.

Перший реферат виголосив п. Букк про значіння орґанізованої торгівлі, зокрема яєчного відділу. Референт накреслив, як ця справа поставлена тепер у Німеччині, та як дійшло до того, що впродовж короткого часу вдалося усунути жидівське лихварство з його безладною системою яєчної торговлі й як поборено брехливі наклепи про шібито недоцільність нового ринкового порядку. Сьогодні німецький продуцент забезпечений перед визиском, а консумент дістає свіжий, добрий товар. Референт знає, що й у Ґ. Ґ. ще будуть труднощі після усунення з торговлі жидівського елементу. Але кооперація зможе ввійти як поважний чинник орґанізованого ринкового порядку, якщо підготовить якслід кадри працівників і якщо вони зуміють перевести завдання нової яєчної господарки. Вкінці референт побажав українській кооперації якнайкращих успіхів у цьому ділі.

З черги інж. Мілянич привітав курсантів в імені УЦК і підкреслив важні завдання, що ждуть курсантів у їх майбутній праці в українській кооперації як майбутніх орґанізаторів цієї ділянки.

В імені Ревізійного Союзу склав привітання дир. Фостаківський і признання Союзам за їх зрозуміння для фахової справности в цій ділянці та побажання, щоб ця справність також у всіх других ділянках була належно вишколена в найширших кооперативних кругах. Курс буде тривати до 22 лютого ц. р. включно.

——o——

65 міліярдів марок на поправу сіл.-госп. культури

Знаємо всі, як високо стоїть німецька хемічна і технічна промисловість. Найкращим доказом сьогоднішня війна, в якій ніхто не може опертися німецькій техніці, опертій на хемічних і технічних удосконаленнях. На те складалися довгі часи праці людського мізку, так, що під тим оглядом Німеччина від нікого незалежна.

Не так уже у хліборобстві. Воно також стоїть дуже високо, вище ніж в інших краях. Та всетаки Німці під тим оглядом не є самовистарчальні. І чужих людей мусять винаймати до праці на ґрунті і ще поживи докуплювати з чужих країв. Тепер працює в Німеччині аж 1 міліон 400 тисяч чужих робітників, не вчисляючи полонених. Тому в Німеччині студіюють постійно, як цьому лихові запобігти. Передусім треба довести — кажуть — до того, щоб кожна праця була видатніша, ніж досі. Отже, як можна було у промислі довести до того, що та сама робітнича праця дає вдвоє, а то й вдесятеро більші висліди, треба це осягнути у хліборобстві. Треба і тут добре обдуманої і вишколеної системи праці, машинової техніки і капіталу.

І ці питання в Німеччині вже розвязують. Між іншими уряд »Державна кураторія для техніки в сіль.-господарстві« виробила проект доведення хліборобства в цілій Німеччині до високої техніки, але це мало би коштувати державу 65 міліярдів нім. марок. З того майже 80 відсотків мусіло б піти на самі будівлі в сільських господарствах, 15 відсотків на хліборобські машини. Велику квоту з цього мусіли б ужити на перебудову і поправу будинків, гноївень, сільосів, щоб цілі обійстя були якслід вивінувані. Добра мешкальна хата, стодоли, шопи, керниці, гноївці та інші будинки, де спочиває майже рік усе майно господаря, добре достосований перегляд і захист — це велика ощадність. Дві третини всіх праць у році, це праці на обійстю. Обраховано, що господиня на 4.500 годин праці в році аж 3.500 годин присвячує на хату й подвіря. Далі обраховано, що сьогодні тратить ще німецький господар третину часу, яку можна зужити корисніше доцільніше, видатніше.

65 міліярдів, себто 65 тисяч міліонів марок, це великі гроші. Хліборобство може тільки частину грошей на це видати. Одначе уряд каже, що це необхідне і розкладає цю акцію на 10 років, при чому всі верстви суспільности мусять причинитися, бо цей проект необхідний до виконання.

НІМЕЦЬКЕ ДЕРЕВНЕ ПІДПРИЄМСТВО В БУДАПЕШТІ.

Недавно тому повстало в Будапешті німецьке бюро продажі дерева. Тепер воно перемінилося на акційну спілку під назвою »Угорська Деревна Акційна Спілка« з основним капіталом міліон пезетів. Воно має займатися експльоатацією лісів в Угорщині для Німеччини.

З відчитової салі

Д-р Курц: „Україна"

В рямцях викладів Німецької Освітньої Станиці (Deutsche Volksbildungsstätte") у Кракові д-р **Гайнріх Курц** виголосив у четвер 13. ц. м. у салі Інституту німецької східньої праці при вул. Голуба 13 обширний реферат п. з. „Україна".

На вступі прелеґент ствердив, що нелегка річ в одному викладі зясувати українську справу. — Український нарід має тепер 45 міліонів людей. У свому викладі хоче зясувати історію українського народу й держави продовж 1.000 літ. 3 великі ріки опливають землі України: Дністер, Дніпро й Дон. На заході межі України доходили аж до Висли, на сході — до Волги. Між Вислою й Волгою відбувалася історія українського народу. На заході — одинока природна границя — Карпати, на півдні — Чорне Море. На півночі й сході границі були відкриті. Східна рівнина — ця випадова брама для східніх, азійських народів. З півночі йшов шлях на південь Двиною й Дніпром. Зі сходу на захід йшов шлях з Киева на Львів, Краків, Бресляв до Реґенсбурга. Від Киева починалася на північ лісова смуга, на південь — степова. Внаслідок частих нападів степова частина України була десятиліттями опустіла. Великими шляхами, що перехрещувалися в Києві, ширилася не тільки торговля, але й культура. В Україні зустрічалися і перехрещувалися впливи з різних сторін світа.

Напади азійських народів почалися ще в VII. ст. перед Христом, коли землі України зайняли скити. Відтак переходили через Україну гуни, сармати, мадяри, авари, болгари, половці, печеніги, татари й турки. Україна була збірною точкою, якою переходили кочові, кінні народи на Европу. Одначе азійські народи не залишили на Україні своєї переваги. Европейські елементи мали перевагу на Україні.

І так **грецькі кольоністи** над північним побережжям Чорного Моря мали великий культурний вплив на цілу Україну, а саме на народне мистецтво, кераміку, різбарство в дереві. Гуцульська й полтавська кераміка й орнаментика має грецькі впливи, що походять ще зперед 2.500 літ.

Скитська держава, що дійшла аж до Бранденбурґії, існувала від 7. стол. перед Христом на Україні.

Опісля з півночі прийшли **сармати**.

В 3. стол. до Хр. прийшли **ґермани**, алями, що завоювали скитську державу.

Коло Христового народження аж до 4. стол. по Хр. **готи** панували на Україні. Вони прийшли зі Скандинавії (Ґотенлянд). Ґотська держава була від гирла Висли аж до Чорного Моря. Ґотський король Германаріх здобув Крим 362 р. і панував від Кавказу по Балтик, від Тиси до Дону. Готи мали високу культуру.

В 375 р. **гуни** під проводом Атилі виперли ґотів з України. Потім прийшли **болгари, авари**, вкінці **словяни**, що жили над джерелами Дніпра й Двини. Около 700 року по Хр. словяни дійшли на захід до Лаби (Ельбе), на сході до Волги. Словяни поселилися на великому просторі та скоро заповнили його. Словянські племена мали свій власний устрій, військо, торговлю і т. д. Державної організації вони не знали. Словяни запросили **норманів**, що тоді відкривали невідомі землі та закладали **держави**, щоб зорганізували їм державу. В 907 р. **князь Рюрик** з дружиною здобув Киев і пішов на **Візантію**. Його син, **кн. Олег**, у 911 р. підписав мир з **Візантією**, яким забезпечив собі корисні торговельні умовини. В дружині Олега, що підписалася на тому договорі, на 50 норманів був тільки 1 словянин. Так **повстала велика київська держава**. Кн. Святослав опанував край над долішнім Дунаєм. Кн. Володимир сконсолідував київську державу. Около 1.000 року київська держава стояла на висоті свого розвитку. Одначе поділ держави між синами з тим, що найстарший має бути в Києві, довів до довгої боротьби за владу. До того ще причинилися напади печенігів і половців. Після 200 літ упала київська держава. Замісць неї повстають два нові центри: 1) на заході Галич і Волинь, 2) на півночі — Ростов, Суздаль і Москва.

Коли 1.200 року повстає **Галицько-Володимирська Держава**, що мала живі звязки з німецькими цісарями, брала участь у німецьких війнах. Кн. Володимирко був ленником Гогенштавфів.

Мадяри нераз пробували заволодіти Галицькою **Державою**.

В 13. ст. почалися **татарські** напади, що тривали 500 літ на українських землях. **Король Данило** пробував ставити опір татарам, щоб прогнати їх з Европи. В 1253 р. дістав він королівську корону від папи, одначе не дістав бажаної допомоги. Його син переніс столицю з Галича до **Львова**. 200 літ тривала Галицько-Волинська Держава. Польща, Литва, Мадярщина й татари довели її до упадку. Казимир зайняв Галичину 1340 р., Литва зайняла Волинь і Київщину.

Хоч упала українська держава, **українська культура** дальше розвивалася. У Великому Литовському Князівстві було тільки 1/10 литовців, зате 9/10 українців і білорусинів. Українська мова була урядовою на Литві. Українські малярі доходили аж до Кракова, Позена й Бреслява, де малювали церкви.

Унія Литви з Польщею перешкодила дальшому розвиткові української культури. Польський вплив почав ширитися щораз більше та усувати все, що українське. Після люблинської унії поляки почали кольонізацію степів України. Зростав щораз більше польський гнет. У 1573 р. поляки завели на Україні панщину. Тоді то повстае на Україні **козаччина**. Селяни втікали у степ перед польським визиском, орґанізувалися у відділи і при кінці XVI. ст. творили вже добре озброєну силу, оснували „Січ". Вільне життя козаків манило селян, що масово переходили до козаків. Польща вела супроти козаків хитку політику: раз хотіла їх знищити, то знов в потребі зверталася до козаків за допомогою підчас війн з Москвою й Туреччиною. 100 літ вела Польща боротьбу з козаками, що в безчисленних боях воювали з поляками. — Вкінці гетьман **Хмельницький** підняв велике повстання проти поляків, вів 6 воєн проти Польщі. В 1655 р. він зорганізував цілий союз проти Польщі, щоб її поділити, а саме Бранденбурґію, Швецію, Москву, Туреччину і Семигород та через незгоду і завість союзників Польщі не знищено.

Східня Україна існувала дальше як гетьманська держава під протекторатом Москви. **Західна Україна належала до 1773 р. до Польщі, проти якої були криваві повстання.**

Гетьман Мазепа пробував створити самостійну українську державу при допомозі шведів і турків, одначе погром під Полтавою 1709 р. перешкодив цьому. Росія скасувала гетьманщину, „Січ" і козаччину, поділила Україну на звичайні ґубернії, завела панщину.

Вчасі від 1709 до 1914 р. Росія усіми силами гамувала розвій української культури, заборонила навіть українську мову. Також полки не признавали українцям ніяких прав. Та все ж таки українська народня культура розвивалася. В середині 19. стол. український національний поет **Шевченко** видав свій **„Кобзар"**.

З вибухом світової війни російська влада замкнула всі українські товариства. Також у Галичині російська влада замкнула всі українські установи.

В 1917 р. революція в Росії принесла самостійність Україні. В 1918 р. Україна підписала мир у Берести з Німеччиною, Австрією, Болгарією й Туреччиною. Гетьман Скоропадський мусів уступити внаслідок повстання. На основі миру в Ризі 1921 році більша частина України, з 35 міліонів українців належала до СССР як автономна совітська республика, меншість, 7 м'льйонів українців належало до Польщі, Басарабія й Буковина (1 міліон українців) до Румунії, Карпатська Україна (600.000) до Чехословаччини.

Національна свідомість українців, внаслідок існування самостійної України незвичайно зросла.

В Ґенеральному Ґубернаторстві живе **700.000 українців**. Розвивається українське шкільництво, українська інтеліґенція працює по урядах. Розвивається українське народне мистецтво. Українці — це вартісна частина населення Ґен. Ґубернаторства.

Цей науковий півторагодинний виклад д-ра Курца, доброго знавця українських справ, нагородили численні українські та німецькі слухачі рясними оплесками. Дві карти проф. В. Кубійовича і М. Кулицького: чорноморські країни та розселення українців у Ґен. Ґубернаторстві добре ілюстрували цей виклад.

Фірер прийняв міністрів Югославії

ЗАЛЬЦБУРГ. — **Канцлер Гітлер** прийняв у пятницю, 14. лютого ц. р., у приняві міністра закордонних справ Німеччини **фон Ріббентропа**, премієра Югославії **д-ра Цветковича** та міністра закордонних справ **Цінцара Марковича** у Берґгофі. Наради відбулися в дусі традиційних взаємин між обома народами. Вони торкалися усіх справ, що цікавлять обі сторони.

Подорож югославянських державних мужів до Німеччини зробила на Балкані велике враження. В **Софії** пануе переконання, що після цієї гостини німецько-югославянські взаємини затісняться, хоч між Німеччиною та Югославією від довшого часу були приязні взаємини. Пануе переконання, що підчас тієї гостини обговорили неполагоджені справи між Німеччиною та Югославією.

В політичних колах завважують, що поголоски про подорож болгарських державних мужів до Німеччини, що їх поширюють у звязку з подорожжю югославянських міністрів, не відповідають правді. Софійська преса помістила вістку про цю гостину югославянських міністрів під сензаційними наголовками.

Також на **Мадярщині** гостину югославянських державних мужів у Німеччині признали за одну з найважніших подій останніх днів.

„Пешті Гірляп" пише: „Югославія вже від якогось часу виявила, що змагає свою закордонну політику узгіднити з великими державами оси на всіх лініях. Одначе Югославія досі вважала, що для неї ще не дійшов час, офіційно приступити до пакту трьох великодержав.

„Мадяроршаґ" пише, що надійшов час, коли політика Югославії дозріла до рішення. Неочікуваний і скорий відізд передових політиків Югославії до Німеччини означає, що лінію закордонної політики Югославії вже перед рішальними весняними подіями спрямували на шлях нового европейського ладу.

—o—

Німці нищать анґлійську торгівлю

БЕРЛІН, 17. II. — Німецькі одиниці воєнної фльоти, що діють на океанах, затопили досі від початку війни 670.000 т. ворожого тонажу або такого, що стоїть на послугах ворога. Згадане число тонажу брутто відповідає $1^1/_2$ міліоновї тонажу нетто. Значіння тих втрат для ворожої господарки можна щойно тільки тоді оцінити, коли їх порівняти з втратами Анґлії у світовій війні.

Впродовж 4-ох літ світової війни німецька воєнна фльота знищила на морях 570.000 т. ворожого тонажу. На початку світової війни у 1914 р. нищили ворожу торговельну фльоту два відомі німецькі кружляки — „Емден" та „Карльсруе". У дальшому ході війни анґлійські торговельні кораблі нищили німці вже тільки помічними кружляками. Німецькі воєнні кораблі, що діють на океанах, заподіяли анґлійцям впродовж півтора року війни **куди більші втрати, як впродовж всієї світової війни.** Тепер також і в морській війні прийшла **нова ера.** Від початку війни німецькі воєнні одиниці безперервно нищать ворожі транспорти, що прямують до Анґлії та нищать її морську торгівлю, що має для Великої Британії життєве значіння.

—o—

Новинки

КАЛЕНДАР.

ЛЮТЕНЬ.

18. Второк — мч. Агафії.
19. Середа — пр. Вукола еп.

— СПРАВЛЕННЯ ПОХИБОК. В останньому числі „Кр. В." з 16. ІІ. вкралася друкарська помилка в статті Б. Романенчука в даті народження В. Стефаника, що народився 1871 р., а не 1876 р. Також наголовок статті мав бути: „В. СТЕФАНИК З ЕСТРАДИ".

— УКРАЇНСЬКА ДЕШЕВА ХАРЧІВНЯ У КРАКОВІ. У Кракові постійно відчували недостачу дешевої кухні. Хоч Український Допомоговий Комітет мав на увазі цю справу, але з приміщенням і фондами не складалося. Вкінці УДК здійснив задуману справу, виконуючи акцію зимової допомоги власними силами й при допомозі Секції Суспільної Опіки УЦК та Українського Консуму. Організацію дешевої кухні перевів секретар УДК, інж. Ю. Дачишин. Дня 16. лютого відкрито дешеву кухню при вул. Зеленій 7, в офіцинах. Кухня приміщується на І. поверсі. У прибраній як слід гарній салі доконали о. крил. Д. Лопатинський, о. сов. Д. Семчишин і о. М. Федорович акту посвячення у приявності представників УДК і гостей. З черги о. крил. Лопатинський підкреслив у своїй промові значіння кухні не тільки як харчівні й теплого приюту, але також як місця, що буде вязати всіх в одну родину любовю, згодою й едністю. В імені УДК подякував голова УДК д-р Загайкевич, зазначуючи значіння спільних зусиль. Вкінці приявні гості засіли до скромного, але смачного обіду. Обіди видають щодня між 12 і 15 годиною в ціні по 1.40 зол., при чому найбідніші, за потвердженням УДК, дістануть дармові обіди. Приміщення складається з 4 кімнат, у цьому з одної більшої салі.

— ВЕЛИКОДУШНИЙ ДАР ПАПИ. Як подає французький католицький щоденник „Ля Круа", папа Пій XII. передав архиепископові Парижа, Сішардові, 100.000 франків на допомогу для незаможних родин на зайнятих теренах.

— ПАПСЬКИЙ НИНЦІЙ в Еспанії, монс. Чікеняні, відвідав найвищу раду наукових дослідів у Мадриді. Він висловив свое найвище признання для наукової діяльности нової Еспанії, що плекае культурні традиції, розвивае еспанський світогляд та надае новітній науці ідеальний характер, необхідних у теперішних важких часах.

Хто знае щонебудь про Миколу Павлюка зі Львова, нехай повідомить про це К. Бахмана у Кракові, Кроводерська ч. 8.

БОМБАРДУВАННЯ ЛОНДОНУ.

БЕРЛІН, 16. ІІ. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подае:

Німецькі ловецькі літаки зістрілили вчора над південно-східнім побережжям Англії девять британських літаків типу Спитфер. Німці зістрілили один ворожий літак на голяндському побережжі.

У Киренаїці німецькі летунські відділи заатакували кольони ворожих вантажників та панцирних возів. Багато вантажників та панцирних озів спалахнуло вогнем. Відділи німецьких боевих літаків нищили бомбами військові уладження в Бенгазі та британській базі Ель-Агеїля. Останньої ночі більші відділи німецьких боевих літаків бомбардували бомбами важкого й найважчого калібру промислові цілі в Лондоні та низку летовищ. Німецькі бомби спричинили більші пожежі та вибухи.

Ночі на 15. ІІ. ворог скинув у західній Німеччині, а саме на одно місто, розривні та запальні бомби. За винятком деякого числа вбитих та ранених між цивільним населенням ворожі бомби спричинили тільки незначні шкоди в мешкальних дільницях. Пропав один німецький літак.

—o—

ПРИГНОБЛЕННЯ В АНГЛІЇ

ШТОКГОЛЬМ, 17. ІІ. — Шведський часопис „Афтонблядет" повідомляе з Лондону, що американський міністр фльоти Нокс заявив, що Злучені Держави не всилі дати Англії більше контрторпедовців. Слова Нокса викликали в Лондоні страшне пригноблення.

АНГЛІЯ ПОГРОЖУЕ СІЯМОВІ

БЕРЛІН, 14. ІІ. — Британське Інформаційне Бюро — „Ексчейндж" продовжуе незручно залякувати Сіям, немов Англія зірве сіямсько-англійський пакт про ненапад, коли Сіям відступить Ніппонові бази на своїй території.

Малий фейлетон

Хатня культура

Люблю читати репортажі Тольця К. Що б не було, а з них віе справжнім *подихом широкого світу.*

Та в мене мимохіть зроджуються підозріння...

Тольцьо знову мусів закохатися, і то в якійсь блакитноокій віденці, бо вже надто цей Відень величае. *І не тільки* Відень, навіть культуру віденських мешкань...

Це вже надто підхлібне, навіть під адресою тієї наймилішої.

Бо хто ж дбае *про* культуру хати, як не жінка. Наші жінки безперечно повинні нагніватися на Тольця. Чи ж у нас нема тієї культури?

Я вмисне бігав цілий тиждень по Кракові, щоби пересвідчитись. Також здер пару золівок, промочив ноги, але не жалію.

Ось вбігаю до одної хати. Відразу на порозі спотикнувся і запоров носом як довгий. Під дверима стояла мітла — невідлучний акцесорій домашньої культури. Засоромившись *тільки*, обтрусився від пороху й уже далі навіть не заглядав.

В іншій хаті попав я відразу до кухні, що назвав би її просто „казаном культури".

Друкованого слова куди оком не кинь. На горшках, під *горшками*, на *столах*, під *столами*, на вікнах, кріслах — загалом усюди культура. Навіть у черевиках, кальошах, капелюхах — тільки друковане слово, література...

Врешті з великого розгону загнався я й на Яблонівських. Але до середини не заходив. Тут уже здалека заносило тією домашньою культурою. Мені було досить.

Змучений, вернувся врешті у хату. Відсапнув і став писати фейлетон. Та зразу не міг. Радість розпирала груди...

Наприкінці всім скептикам раджу: коли їм мало доказів, то нехай скинуться по сотику мені на дорогу, а я привезу з провінції стільки „репортажів", що повірять.

А мого приятеля Тольця здоровлю і *прохаю*, нехай напише — як там загалом з тією хатньою культурою: яка обстанова, які на стінах висять богомази та всілякі друки й чи прим. багаті люди купують там якісь мистецькі картини, дереворити, штихи і т. д., та який загалом у нього погляд на наш т. зв. „Бідермаер"?

(А ти, Тольцю, не будь фраер,
Пиши щось про Бідермаер).

ЩИПАВКА.

Короткі вістки

= ГОЛОВА СОЮЗУ Американських Матерей та провідниця Національної Комісії Жінок висловилася перед комісією для заграничних справ сенату проти війни.

= НІППОНСЬКИЙ щоденник „Асагі Шімбун" описуе гарячкові зусилля *англійців*, щоб приготовити морську твердиню у Сінгапурі на можливі майбутні ускладнення. У *різних* місцях Сінгапуру позакладали міни. На перехресті вулиць у середині міста побудували сильні бетонові становища та гнізда для скорострілів. В означених речинцях перевели вправи протилетунської оборони, що тривали здебільша по 3 дні.

= ГОЛОВА австралійського уряду Фединс припинив зовсім несподівано засідання военного комітету та скликав засідання военного кабінету, щоб обговорити австралійську закордонну політику.

= НІППОНСЬКА преса пише, що відхід Англії з Румунії означае сильне поширення операційної підстави держав оси. Англія потерпіла тепер у Румунії таку саму невдачу, як передтим у Совітах.

= АМЕРИКАНСЬКЕ духовенство нарікае на занепад моралі в Злучених Державах. Щораз більше поширюеться поганська „церква Афродити", що її законно признали в Ню-Йорку. Вона ширить культ Афродити та величае половий гін.

= ГОЛОВНИЙ командант американської азійської фльоти адм. Герт скликав до Шанхаю нараду старшин північно-американської фльоти на Далекому Сході. На тій нараді обговорять накази, що їх хотять видати з приводу сіямсько-індокитайських переговорів у Токіо.

= У ФІНЛЯНДІЇ думають створити нове міністерство податків.

= З НАГОДИ РОКОВИН заснування ніппонського цісарства ніппонський військовий відпоручник у Берліні капітан Йокай відвідав провідника німецької молоді Аксмана та передав йому з доручення міністра фльоти кинджал самураїв.

НОВИНА

на книгарському ринку!

„Місто Холм"

видання „Українського Видавництва"

написав Д-р Володимир Січинський.

24 стор., формату 250×140 і 8 сторін ілюстрацій.

Ціна: 2 зол.

Замовляти:

„Українське Видавництво"
Краків, Райхсштрассе 34.

Еспанія займе свое становище в Европі

РИМ, 17. ІІ. — З нагоди зустрічі ґен. Франка з Муссоліні відомий італійський щоденник „Джіорнале д' Італія" пише, що ця подія мае велике значіння. Про те свідчить час, що в ньому дійшло до тієї зустрічі. Вона зовсім не була імпровізована, її підготовили з повним спокоем. З огляду на швидкий розвиток подій, політичні розмови обох провідників латинських революцій мали зовсім означений характер. Вони торкалися не тільки сьогоднішніх подій, але також тих ідей і тих напрямних, що е програмою обох сторін. Нова війна йде не тільки за те, щоби направити старі кривди, що їх заподіяли ще у Версаї. Її мета — будова нового европейського ладу. Англія бореться, щоб утримати свое провідне становище, що опираеться на непорозуміннях між европейськими народами. Вороги Німеччини та Італії намагаються тримати Еспанію здалека від великих европейських проблем. Вони хотіли б завернути Еспанію на шлях, рішуче суперечний з цілями її революції. Нова Еспанія готуеться зайняти те провідне становище в Европі, що їй відібрала Англія.

Свої міркування „Джіорнале д' Італія" закінчуе висловом симпатії та приязни як супроти самого Кавділля і його твору, так і всього еспанського народу. Нова Еспанія воскресла завдяки своїй власній внутрішній силі та співпраці держав оси. Німеччина та Італія слідкують з гарячою симпатією за *внутрішнім розвитком Еспанії та її заграничною політикою.*

Завзяті бої на грецькому фронті

РИМ, 17. ІІ. — Головне Командування Італійської Армії подае:

На грецькому фронті були завзяті бої на відтинку ХІ. армії. Італійське летунство обкидало розривними бомбами скупчення військ і маршові кольони.

В Північній Африці літаки німецького летунського корпусу успішно бомбардували військові обекти в одній ворожій базі. Італійські літаки збомбардували вороже летовище на Креті, де знищено кілька літаків на землі.

У Східній Африці відперто ворожі атаки на Керен. Ворог налітав на Ертрею.

Вночі на 16. ІІ. англійські літаки налітали на Катанію, Сиракузи й Бріндізі. Зістрілено два ворожі літаки.

—o—

З українського життя

ВОЛОДАВЩИНА.

СУХАВА.

Сухава, 9 км. від Володави, одно з тих сіл на Холмщині, де розгін відродженого національного життя набирає з кожним днем живучости й більшого розгону. Місцеве УОТ — це одна з найкращих культурно-освітніх клітин на Володавщині; власна обширна домівка, прикрашена численними портретами, ще зперед війни, при кожній нагоді вщерть переповнена. Праця під проводом П. Мацигона не вгаває. Специяльну активність проявляє драматична секція, що 19. І. ставила в себе з великим поводженням драму „Ой, не ходи Грицю". З доходу з вистави призначено замість гонорару для п. Угрина з Володави, за поміч у підготуванні вистави, на зимову допомогу українському студентству 15 зол. **М. Х.**

СВЯТО 29. СІЧНЯ У ВАРШАВІ.

Українське життя у Варшаві значно оживилося. Відбувається багато імпрез. Громадянство все дописує. Велика ялинка для дітей, свята 22. січня і 29. січня відбулись заходом Культурно-Освітнього Реферату.

В год. 7. веч. дня 29. І. при битком набитій салі розпочалось це свято. Вступне слово виголосив студ. мед. І. Чарнецький. Він візвав присутніх вшанувати память полягліх героїв однохвилинною мовчанкою. Заступник голови УОТ, Малащук, виголосив довшу, гарно обдуману, мову, Рудко віддеклямував вірша Янова „Крути". Український Національний хор відспівав пісню „Тим, що впали". Хорунж. Сергій Євтимович, учень юнацько-київської школи, учасник бою 29. І. поділився з присутніми своїми враженнями. Цей спомин зробив сильне враження. П. Чайківський деклямував Дажбожича „Крути", опісля п. Наталя Поповичева майстерно рецитувала Лопушанського „Панахида". Вдруге виступив Український Нац. Хор з піснею „Не туман з моря" та вязанкою стрілецьких пісень. Національним гимном закінчено це гарне свято.

Якщо Свято 29. І. набрало такого імпозантного характеру, то велика в цьому заслуга Українського Нац. Хору під проводом Вас. Божика. **П. Я-к.**

Зимова допомога — це найважливіша справа. Памятайте про бідну дітвору, про жертви війни, хворих по лікарнях і братів, що ждуть від Вас помочі!

Бомбардування Мальти, Крети й Киренаїки

РИМ, 16. II. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

На **грецькому фронті** обостороння розвідча діяльність. Італійці завдали ворогові важкі втрати, взяли полонених і здобули зброю. Італійське летунство збомбардувало морські бази ворога та успішно обкидало розривними бомбами скупчення військ. Італійські ловецькі літаки зістрілили **9** ворожих літаків. Залогу одного літака взяли в полон.

Німецькі й італійські літаки бомбардували летунські й морські бази на **Мальті**. Німецькі ловецькі літаки зістрілили 4 літаки типу Еррикен.

Літаки німецького летунського корпусу успішно збомбардували ворожі летунські бази на **Киренаїці**. Влучно поцілено летунські гангари, касарні, табори й численні літаки на землі.

В районі **Середземного моря** італійські бомбовики заатакували морську базу **Ля Канеа** на **Креті**, при чому знищили на землі 4 літаки.

Ворожі літаки скинули кілька бомб на острів **Родос**.

У Східній Африці відперто атаку на відтинку під **Керен**. Ворожі літаки заатакували безуспішно **Массаву**. Зістрілено 2 ворожі літаки.

Відділи **ворожих спадунів**, озброєні скорострілами, ручними гранатами й вибуховими матеріялами, зіскочили на **калябролюканському просторі**, щоб перервати й ушкодити комунікаційні шляхи, як також водопроводи. Завдяки скорій акції італійської охоронної сторожі, всіх спадунів взяли в полон, заки змогли спричинити шкоди. В бою погибли один стрілець і один цивіль-ний.

Війна не під силу Злученим Державам

НЮ-ЙОРК, 17. II. — Американський щоденник **„Ню-Йорк Таймс"** повідомляє: Голова морської комісії американського сенату **Дейвид Уолш** заявив у клюбі Голлі Крос, що **Злучені Держави непідготовані до війни**. Це пуста фраза, що Злучені Держави можуть скоро приступити до війни по стороні Англії. Щойно **після двох років** фльота Злучених Держав матиме відповідну силу, щоби втримати оба океани.

Війна й англійські робітники

ЖЕНЕВА, 17. II. — Відомий англійський журналіст Уорд Прайс помістив у щоденнику **„Дейлі Мейл"** з 10. II. статтю п. з.: „Чи використовуємо в усій повноті наш воєнний промисел?" Він пише в ній таке: „В одній фабриці літаків, що її пустили в рух щойно перед кількома місяцями, одного прекрасного дня не явилося до праці 20 відсотків робітників. Тому, що працюють 7 днів у тижні, а за працю в неділю платять подвійно, багато робітників лишається 1-го дня в тижні в хаті. Наслідки цього такі, що виробництво, що має давати 45 машин тижнево, випускає тепер ледви 25 літаків. На 5 мінут перед закінченням праці вже всі робітники вбрані та готові до виходу. Нераз воно й так буває, що більше робітників стоїть бездільно, бо технік, що обслуговує якусь машину просто не прийшов до праці".

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

Дрібні оголошення

Замість вінця на могилу Найдорожчої Мами й Бабуні — Климентини з Січинських Рудакевичевої, — що упокоїлася 15. XI. 1940 р. у Львові, складають зол. 50.— на Українську Бурсу при УДК у Кракові — Іванна, Осип і Марта Рудакевичі. 720 1-1

Змагуни зі „Скали"-Мостиська та знайомі, відгукніться на мою адресу: Proć Eustachy bei Billeb Richard, Holzthaleben üb. Mühlhausen i/Thür. 721 1-1

Друзі, відозвіться (Михайло Басик із села Тростянець, пов. Яворів) на адресу: Олекса Шипка, Hof Bubenrod. Post Bieber üb. Giessen. 722 1-1

Степан і Іван Кричуки пошукують знайомих із села Тисьменичани, станиславівського повіту. Зголошення посилати на адресу: Степан Кричук — Бжеще O/C. Крайс Белітц. 723 1-1

Бабійчук Ярослав, обізвися! Микола Шута і Гриців. Gut Kopperode üb/Kosselz. 724 1-1

Полонений Микола Сельський, гарматчик, відпиши М. Паліянкові. Przeworsk, Zuckerfabrik, Gen.-Gouvernement. 725 1-1

Пошукую адреси: Дарії Дмитрук, Ярослава Косовича й Дмитра Розумного, які прохаю подати до Адміністрації „Краківських Вістей" для „Тернопілянки". 726 1-1

ПОТРІБНО:

1. репрезентаційних експедієнток: а) ґалянтерійних, б) моднярських (фактурування, писання на машині, кореспонденція вимагані);
2. панни до машинового навивання шовкових ниток;
3. капелюшників(чок);
4. аґентів; 727 1-1
5. хлопців і дівчат до науки.

Зголошення враз із описом життя до Адміністрації „Краківських Вістей" під „Фабрика".

Корепетитора(ки) для приготування учнів до здавки 3, 5 і 6 кл. ґімназ., зараз потрібно. Подати кваліфікації й умовини — „Краківські Вісті" під „Школа". 728 1-1

Хто знав би, де находиться тепер Петро Далечко з Переспу, прохаю ласкаво повідомити Марію Далечко. Tschertowez — Tyschiwci, Kreis Hrubeschiw. 729 1-1

Пана аптикаря Футуйму просить подати свою адресу м-р Марія Головата, Posen, Schweitzerstrasse 19, W. 14. 732 1-1

Хто з повертаючих із Франції знає, що сталося з моїм братом Василем Лазором, сестрою і шваґром Параскевією і Іваном Кравцем та друзями: Ізьом Ільком, Куцевом Іваном, Горбацьом Іваном і Климом, Раком Андрієм, Осідачем Михайлом, Кривяком Андрієм, Гасюком Степаном, Гуком Іваном, Базилевичем Михайлом та Калужним Василем, усі зі Соколі, п. Мостиська, зволить ласкаво повідомити на адресу: Lasor Stefan, Bremen, Hoferkampstr. 25. F-a Reimers Tabakfabrik. 730 1-1

Хто з повертаючих із Франції знав би дещо про Тима Андрея з Малкова, п. Мостиська, прошу ласкаво повідомити на адресу: Тима Юрко, Gefangenennummer 21.785, Stalag XI A. Kom. 892. 733 1-1

В цілі виміни думок навяжу переписку з інтеліґентним, пристійним, поважним з „Нашого Дому" Криниця. „Туга ч. 734". 734 1-1

Пекаря, зареєстрованого, прийме від зараз українська пекарня „Колос" у Холмі, Коперника 19. — Письменні зголошення слати на адресу: Найдко Сергій, Холм, Люблинська 64, м. 10. 735 1-3

Роверові частини, акордеони, устні орґанки, батерії доставляє: **Гуртівня Отто Зенкер, Краків, вул. Ґродзка 43 і Брацька 6.** Телефон 117-46, 161-55. 714 2-10

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., ¼ сторінки 180 зол., ⅛ сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини нечеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 20
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79